

Melding og undersøkelse

§ 1-3. Barnets beste

Ved handlinger og avgjørelser som berører barn, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn. Barnevernets tiltak skal være til barnets beste. Hva som er til barnets beste må avgjøres etter en konkret vurdering. Barnets mening er et sentralt moment i vurderingen av barnets beste

§ 1-4. Barnets rett til medvirkning

Et barn som er i stand til å danne seg egne meninger, har rett til å medvirke i alle forhold som vedrører barnet etter denne loven. Barn har rett til å uttale seg til barnevernet uavhengig av foreldrenes samtykke, og uten at foreldrene informeres om samtalen på forhånd. Barnet skal få tilstrekkelig og tilpasset informasjon og har rett til fritt å gi uttrykk for sine meninger. Barnet skal bli lyttet til, og barnets meninger skal vektlegges i samsvar med barnets alder og modenhet.

Barn skal informeres om hva opplysninger fra barnet kan brukes til og hvem som kan få innsyn i disse opplysningene. Barnet har rett til å uttale seg før det bestemmes at opplysningene skal deles, og barnets syn skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.

Et barn kan i møter med barnevernet gis anledning til å ha med seg en person som barnet har særlig tillit til. Tillitspersonen kan pålegges taushetsplikt.

Departementet kan gi forskrift om medvirkning og om tillitspersonens oppgaver og funksjon

Forkortelse i fremgangsmåten

- Barns rett til informasjon (Informasjon)
- Barns rett til informasjon om hva opplysninger fra barnet kan brukes til og hvem som kan få innsyn. Barns rett til å uttale seg før det bestemmes at opplysningene deles. En del av barns rett til privatliv. (deling av opplysninger)
- Barns rett til å uttale seg til barnevernet uavhengig av foreldrenes samtykke, og uten at foreldrene informeres om samtalen på forhånd. (Snakke uten samtykke)
- Barns rett til å uttale seg fritt (uttale seg)
- Barnets mening er et sentralt moment i vurderingen av barnets beste (mening vektet)

Fremgangsmåte for alle samtaler med barnet

Starten av samtalen

- Barnevernet snakker med barnet alene, eller sammen med en tillitsperson dersom barnet ønsker det. (Snakke uten samtykke)
- Barnevernet snakker med barnet på et sted som barnet selv har valgt. (uttale seg)
- Barnevernet gir informasjon om at de ikke forteller noe av det barnet har sagt videre, uten at barnet har fått informasjon om dette og fått uttalt seg fritt. (Informasjon), (deling av opplysninger)
- Barnevernet gir informasjon om at de kommer til å skrive ned noe av det som er blitt snakket om i praten og hvem som etterpå kan se dette.(Informasjon), (deling av opplysninger)
- Barnevernet gir informasjon om at barnet kan se dokumenter og si seg enig/uenig i gjengivelsen av barnets mening (forskriften)

Slutten av samtalen

- Dersom barnevernet tenker at de må fortelle noe av det barnet har fortalt videre, gir de barnet informasjon om hva de tenker de må fortelle og til hvem, og forklarer barnet hvorfor. (Informasjon), (deling av opplysninger)
- Barnet får uttale seg fritt om det barnevernet tenker å fortelle videre. (uttale seg) (deling av opplysninger)
- Dersom barnet ikke ønsker at noe eller deler av det barnet har fortalt skal fortelles videre, må barnet få uttale seg fritt om hvorfor. (uttale seg)
- Dersom barnet ikke ønsker at dette skal fortelles videre, vurderer barnevernet barnets rettigheter opp mot den lovhjemmelen de har for å dele informasjonen. (mening vektes)
- Hvis barnevernet vurderer at det er nødvendig og at de har hjemmel for å fortelle noe videre, informeres barnet om hva som skal deles, hvorfor og til hvem. (Informasjon), (deling av opplysninger)
- Barnevernet gir informasjon om hva de tenker å skrive fra praten. (Informasjon), (deling av opplysninger)
- Barnet får uttale seg fritt om det barnevernet tenker å skrive ned. (uttale seg)
- Dersom barnet ikke ønsker at noe eller deler av det barnet har fortalt skal bli skrevet ned, må barnet få uttale seg fritt om hvorfor.(uttale seg)
- Barnevernet gir informasjon om at barnet kan se dokumenter og si seg enig/uenig i gjengivelsen av barnets mening (forskriften) (uttale seg) (deling av opplysninger)

Tillitsperson

Barnevernsloven § 1-4 gir barn rett til å ha med seg en person barnet har særlig tillit til i møter med barnevernet. For mange barn vil det ikke være trygt å snakke med en de ikke kjenner, ikke liker eller ikke har tillit til. Barn har rett til å ha med seg en person barnet kjenner og er trygg på, i samtaler og i møter med barnevernet. Alle barn, uavhengig av om de bor hjemme, er flyttet til fosterhjem eller institusjon, har denne rettigheten. Tillitspersonen kan ikke være foreldre, fosterforeldre, noen under 18 år eller andre som kan havne i interessekonflikt.

Til barnevernet ved bruk av trygghetsperson

- Barnet må få informasjon om hva en tillitsperson er, og hvem det eksempelvis kan være. Barnet må også få informasjon om at de har rett til å ha med en tillitsperson . Foreldre bør også få denne informasjonen.
- Før hver samtale eller hvert møte tar barnevernet kontakt direkte med barnet for å spørre barnet om hvem det vil ha med som tillitsperson.
- Når barnevernet mottar en bekymringsmelding, tar de kontakt direkte med barnet eller med den som sendte bekymringsmeldingen, for å gi informasjon om at barnevernet vil prate med barnet. Barnet får spørsmål om det i praten vil ha med seg en det er trygg på og hvem dette er.
- Barnevernet veileder tillitspersoner til å alltid si ifra til barnet og la barnet uttale seg fritt før tillitspersoner sier noe til andre voksne.
- Barnevernet og barnet avtaler før praten eller møtet hvordan barnet kan si ifra hvis den ønsker at tillitspersonen skal forlate rommet. (hvis noe skal sies som barnet ikke ønsker at tillitspersonen skal høre)

Til trygghetspersonen

- Som tillitsperson må du alltid sikre barns rettigheter gjennom å gi barnet informasjon, sikre barnets rett til informasjon om hva opplysninger fra barnet kan brukes til og hvem som kan få innsyn og barns rett til å uttale seg før det bestemmes at opplysningene deles. Sikre barnets rett til å uttale seg fritt og gjøre vurderinger til barnets beste.
- Fortell alltid barnet før du vil fortelle noe videre til barnevernet eller drøfte noe anonymt. Barnet må få mulighet til å uttale seg fritt om dette. (Informasjon, uttale seg)
- Forbered samtaler og møter sammen med barnet. Gi barnet informasjonen du har om hva samtalen eller møtet skal handle om. Hvis barnet lurer på ting som er viktig å vite før samtalen eller møtet, som du ikke kan svare på, kontakt barnevernet for å få informasjon

- Avtal med barnet at du ikke sier noe videre før barnet har fått informasjon om det og har fått uttale seg fritt. For å bevare tilliten fra barnet, forteller du som utgangspunkt ikke noe videre hvis barnet ikke vil. Hvis du tenker at noe må sies videre, må du si dette til barnet, forklare hvorfor du mener det bør sies videre og avtale med barnet hvem du skal si det til, hvordan det skal sies og når du skal si det. (deling av opplysninger)

Melding og undersøkelse

Meldingsavklaring

- Å henlegge eller undersøke en melding er en avgjørelse som berører barn. Dette betyr at barnet som meldingen gjelder, må så langt det er mulig få uttale seg fritt om dette før beslutningen tas. For at barnet skal få uttale seg fritt må barnets rett til informasjon og barnets rett til å uttale seg før deling av opplysninger om barnet til andre være ivarettatt. (U,P,BB,I)
- Foreldre er ikke part i saken etter forvaltningsloven i forbindelse med gjennomgang av melding. Barneverntjenesten har derfor ingen plikt til å informere foreldrene om mottatt melding før det er konkludert med undersøkelse.
- Barn har rett til å uttale seg til barnevernet uavhengig av foreldrenes samtykke, og uten at foreldrene informeres om samtalen på forhånd. (bvl. § 1-4) Dette gjelder i alle faser av barnevernets sak. Barn har rett til informasjon om at de kan uttale seg alene til barnevernet uten foreldrene til stede og uten deres samtykke. (Informasjon), (Snakke uten samtykke)

Ved beslutning om henleggelse av melding

- Dersom barneverntjenesten henlegger meldingen uten undersøkelse, skal dette begrunnes skriftlig og journalføres (bvl. § 2-1)
- Barnevernet gir informasjon om hva de vil dokumentere. (Informasjon) (deling av opplysninger)
- Barnet får uttale seg fritt om dette. (uttale seg)

- Dersom barnet ikke ønsker at noe eller deler av det barnet har fortalt skal bli skrevet ned må barnet få uttale seg fritt om hvorfor. (uttale seg) (deling av opplysninger)
- Barnevernet gir barnet informasjon om hva som blir skrevet ned. (Informasjon) (deling av opplysninger)
- Ved henleggelse får barnet kontaktinformasjon til kontaktperson. (Informasjon)
- Barnevernet gir informasjon om at selv om saken er henlagt så kan barnet ta kontakt med barnevernet igjen om det skulle være noe som helst (Informasjon)
- Barnevernet gir også barnet informasjon om at det kan snakke med en voksen den er trygg på hvis noe blir vanskelig.(Informasjon)
- Barnet får uttale seg fritt om barnevernets beslutning i forhold til å informere foreldrene. Dersom barnet viser motstand eller uro ift. dette, med kroppsspråk eller ord, må barnevernet forsøke å forstå hva dette handler om. (Informasjon) (deling av opplysninger) (uttale seg)
- Barnevernet gir barnet informasjon om at foreldrene får vite at barnevernet har snakket med barnet. Barnet må få uttale seg om dette, og barnevernet vurderer hva som nå blir barnets beste. (deling av opplysninger) (mening vektet)
- Foreldrene informeres om at det er besluttet å henlegge undersøkelsen.

Første samtale med barnet

- Barnevernet gir informasjon om: (informasjon)
 - hva barnevernet er
 - hva barnevernet kan hjelpe barn med
 - hvem som har sendt bekymringsmelding (med mindre den er anonym)
 - hva bekymringsmeldingen inneholder
 - hva barnevernet tenker om bekymringsmeldingen
 - hva en tillitsperson er og at barnet har rett til å ha med seg en person barnet er trygg på i samtalen
 - at barnevernet kommer til å fortelle foreldrene at de har hatt en prat med barnet. at barnet har rett til å si sin mening om hva barnevernet deler om praten til foreldrene (uttale seg) (deling av opplysninger)
- Barnet må få informasjon om at alle barn har lov til å fortelle om det de opplever. Heller ikke foreldre eller andre har lov til å si at barn ikke skal fortelle hva de føler, tenker og har opplevd. (Informasjon)
- Barnevernet gir konkret informasjon om hva voksne hjemme ikke har lov til og hvordan barn ikke skal ha det hjemme, dette må inneholde:

Omsorgssvikt, rus, psykisk vold, fysisk vold, seksuelle overgrep, kontroll osv. (informasjon)

- informasjon om hva det kan gjøre med barn å oppleve dette og hvilke reaksjoner og tanker barn kan få.
- informasjon om at mange andre barn kan ha det sånn, så de ikke føler seg alene.
- at det også kan være voksne de er glad i som gjør dumme ting. Og at det er helt normalt og fortsatt være glad i dem.
- Barnet får uttale seg fritt om hva barnet tenker om det som står i bekymringsmeldingen. (uttale seg)
- Barnet har i denne første samtalen rett til å uttale seg fritt om hvorvidt meldingen skal henlegges eller ikke. Barnet skal ikke presses til å ha synspunkter på dette. (uttale seg)
- Barnevernet vurderer konkret hva som er til barnets beste i denne avgjørelsen/handlingen. Barnets uttalelser får, så langt det er mulig, avgjørende betydning. Vurderingen begrunnes og dokumenteres. (mening vektes)
- Dersom barnets uttalelse ikke tillegges avgjørende vekt må barnevernet begrunne og dokumentere hvorvidt handlingen eller avgjørelsen gir en så gunstig virkning at det veier opp for ulempene med å handle i strid med barnets synspunkter. (mening vektes)

Undersøkelse

Oppstart av undersøkelse

- Barn skal informeres om at det har rett til å uttale seg til barnevernet uavhengig av foreldrenes samtykke, og uten at foreldrene informeres om samtalen på forhånd. (Informasjon) (uttale seg)
- Dersom det er en ny prat, må "Framgangsmåte for alle samtaler med barn" følges. Barnet snakkes med først. (uttale seg)
- Barnevernet gir informasjon om: (informasjon)
 - hva en undersøkelse er
 - hvem de pleier å snakke med i en undersøkelse
 - hva de spør andre voksne om i undersøkelsen
- Barnet får uttale seg fritt om hvem barnet tenker at barnevernet bør snakke med, og hva de burde spørre dem om. Barnet får også uttale seg fritt om hvordan barnevernet bør involvere foreldrene. (uttale seg)
- Barnet får uttale seg fritt om hvordan barnet tenker at foreldre kommer til å reagere på bekymringsmeldingen og om det er trygt for barnet å dra hjem. (uttale seg)

- Hvis barnet sier at det ikke er trygt å dra hjem så finner barnevernet og barnet ut sammen hva som er tryggest å gjøre. Det kan være for eksempel:
 - Overnatte hos en barnet er trygg på
 - Flytte til et beredskapshjem
 - Invitere foreldrene til en prat om hvordan det kan bli tryggere, hvis barnet ønsker det
- Ved slutten av denne praten lager barnevernet og barnet sammen en trygghetsplan (se om trygghetsplan)

Plan for undersøkelse

- Barnevernet gir barnet informasjon om at det skal lages en plan for hvordan undersøkelsen skal gjennomføres. Barnevernet gir informasjon om at de vil samarbeide med barnet om å lage planen. (Informasjon)
- Barnet får uttale seg fritt om hva som må stå i planen: (Uttale seg)
 - Hvordan barnet og barnevernet kan bli kjent
 - Hvordan det kan bli trygt for barnet å fortelle
 - Hvem som bør snakkes med i undersøkelsen
 - Hvilke spørsmål som skal stilles
 - Hvordan barnevernet kan involvere foreldre på en trygg måte for barnet.
- Barnets uttalelser tillegges avgjørende vekt når barnevernet lager en plan. (vekte mening)
- Hvis planen skal vises til foreldre eller andre, må barnet få informasjon om dette og få uttale seg fritt om hva som kan stå. (Informasjon), (Uttale seg), (deling av opplysninger)
- Barnet får se planen og uttale seg fritt om hva som må endres. (Uttale seg), (deling av opplysninger)

I alle samtalene med barnet i undersøkelsen

- Barn har rett til kontradiksjon. Dette innebærer at de må få informasjon om det barneverntjenesten har av informasjon. Etter at barneverntjenesten har snakket med foreldre og fått informasjon fra andre voksne, må barneverntjenesten igjen snakke med barnet og det må få uttale seg fritt om det foreldrene/andre voksne har fortalt. (informasjon), (Uttale seg),
- Når barnevernet har snakket med foreldrene spørres barnet om (Uttale seg):

- hvordan foreldrene reagerte, om de sa eller gjorde noe annerledes etter barnevernet hadde snakket med de
- hvordan dette opplevdes for barnet
- om barnet har tanker om hva barnevernet kunne gjort annerledes
- Barnevernet spør barnet om hva slags hjelp barnet tenker at familien trenger. De spør hva barnet tenker at foreldrene trenger veiledning på og hva barnet selv trenger for å få det bedre. (Uttale seg)

Når barnevernet bestemmer tiltak eller ikke tiltak

- Barnevernet gir barnet informasjon om hva barnevernet tenker om hvilken hjelp familien og barnet trenger og om de eventuelt tenker på å flytte barnet. (informasjon)
- Barnevernet forklarer hvilke muligheter som nå finnes for barnet, hvilke konsekvenser dette kan få, hva det barnet uttaler skal brukes til og hvem som vil få vite hva barnet har sagt. Dette for at barnet skal ha reell mulighet til å kunne uttale seg fritt. (informasjon)
- Barnevernet legger til rette for at barnet får uttale seg fritt om det som skal bestemmes, hva det mener er til sitt beste og hvorfor. (uttale seg)
- Barnevernet vurderer konkret hva som er til barnets beste i denne avgjørelsen/handlingen. Barnets uttalelser får, så langt det er mulig, avgjørende betydning. Vurderingen begrunnes og dokumenteres. (vekting mening)
- Dersom barnets uttalelse ikke tillegges avgjørende vekt må barnevernet begrunne hvordan de mener det å bestemme noe som barnet ikke ønsker, gir en så gunstig virkning for barnet at det veier opp for ulempene med å handle i strid med barnets ønsker. (vekting mening)
- Hvis barnevernet beslutter noe barnet ikke ønsker, forklares det til barnet hvorfor de har besluttet dette. (informasjon)
- Barnets uttalelser skal alltid dokumenteres. Barnevernets vurderinger begrunnes og dokumenteres. (vekting mening)
- Barnet får informasjon om at det skrives vedtak og at foreldre får se vedtaket. Barnet får uttale seg fritt om hva som kan stå der og ikke stå der, når foreldrene får vite. (informasjon)
- Barnevernet og barnet bestemmer sammen hvordan dette skal fortelles til foreldrene og om barnet skal være med på dette. (vekting mening)

Slutten av undersøkelsen – avsluttes uten tiltak

- Barnevernet gir ærlig informasjon om hvorfor undersøkelsen er tenkt å avsluttes uten videre tiltak og hva dette innebærer. (informasjon)

- Hvis barnet har partsrettigheter, må det få informasjon om (informasjon):
 - Hva statsforvalteren er, og hva de kan hjelpe med
 - At barnet og foreldrene kan klage på det som er blitt bestemt
 - Hvordan man kan klage og at hvis barnet trenger hjelp, kan barnevernet eller en voksen barnet er trygg på til å hjelpe barnet med å skrive klage til statsforvalteren.
- Barnevernet gir barnet informasjon om at det kan ta kontakt med barnevernet igjen for hva som helst og kontaktinfo til kontaktperson. Barnet får informasjon om at det kan snakke med en voksen det er trygg på, hvis noe skulle bli vanskelig eller vondt. Alle barn har lov til å fortelle om det de opplever. Verken foreldre eller andre har lov til å si til barn at de ikke skal fortelle hva de føler, tenker og har opplevd. (informasjon)

Slutten av undersøkelsen – videre tiltak

- Hvis barnevernet tenker å sette inn hjelpetiltak eller flytte må barnevernet forklare hva dette betyr og hvorfor de mener dette. (informasjon)
- Barnet får uttale seg fritt (uttale seg) Se forklaringer over (Når barnevernet bestemmer tiltak)
- Barnevernet gir barnet informasjon dersom det skal skiftes kontaktperson fra undersøkelse til tiltak og gir barnet informasjon om hvem den nye kontaktpersonen er og hvorfor det skiftes. (informasjon)
- Barnet får uttale seg fritt om dette og barnets uttalelse tas hensyn til så langt det er mulig før beslutning tas. (uttale seg) (vekte mening)
- Hvis barnet har partsrettigheter, må barnevernet gi informasjon om (informasjon):
 - Hvem statsforvalteren er, hva de kan hjelpe med
 - At barnet og foreldrene kan klage på det som er blitt bestemt
 - Hvordan barnet kan klage og at hvis barnet trenger hjelp kan barnevernet eller en voksen barnet er trygg på til å hjelpe med å klage.